

Pär Stenbäck

HANAHOLMEN - KULTURCENTRUM FÖR SVERIGE OCH FINLAND

Hanaholmen inleder sin verksamhet den 4 april detta år. När det första seminariet på Hanaholmen strax utanför Helsingfors öppnas är det många års arbete som ligger bakom kulturcentrets tillkomst. Det var ursprungligen Rainer von Fieandt som med välkänd energi satte ingång arbetet på att skapa ett dylikt centrum för att förstärka kulturrelationerna mellan grannländerna Sverige och Finland. Han arbetade länge och med välkänd energi på projektet, som i slutet av 1960-talet hade kommit så långt, att riksdagen kunde rösta om placeringsorten. Efter en häftig debatt i tidningspress och i plenum beslöt riksdagen att kulturcentret skulle placeras på Hanaholmen, en liten halvö mellan Drumsö och Westend på Esbo sidan om kommungränsen. Det andra alternativet, den gamla fästningen Sveaborg, föll bort närmast med hänvisning till trafiksvårigheterna. Sveaborg ligger ju på en ögrupp utanför Helsingfors och har färjeförbindelse med fastlandet.

Själva finansieringen av bygget hade ordnats redan 1967, samma år Finland fyllde 50 år som självständig stat. I samband med jubileet efterskänkte svenska staten 100 miljoner kronor av den sk. kronskulden och i det sammanhanget förband sig Finlands regering för finländska budgetmedel bygga ett kulturcentrum i Finland.

Nu står alltså kulturcentret färdigt och kostnaderna belöper sig till ungefär 17 miljoner mark. Sist och slutligen har det blivit en ansenlig besparing ur den finländska skattebetalarens synpunkt med tanke på att krigsskuldena efterskänktes.

Debatt blev det också kring vilken förvaltningsmodell som skulle tillämpas för Hanaholmen. I ett kommittébetänkande föreslog majoriteten att undervisningsministeriet skulle överta förvaltningen, medan minoriteten höll på att Kulturfonden för Sverige och Finland skulle överta ansvaret för centret. Minoriteten fick rätt i Finlands regering och det innebär att Kulturfonden för Sverige och Finland nu har fått motta en färdig byggnad som står till dess disposition för kulturändamål. I Finland heter Kulturfondets ordförande Johannes Virolainen och i Sverige är det universitetskansler Hans Löwbeer som leder fondens verksamhet. De andra styrelsemedlemmarna är

i Finland Jussi Linnamo och C-O Tallgren, i Sverige professor Erik Lönnroth och landshövding Ragnar Lassinantti. Kulturfonden har i sin tur tillsatt en direktion för Hanaholmen, 5 st finländare och 5 st svenskar. Direktionens ordförande utses dock av Finlands regering. Man kan anse att Hanaholmens förvaltning är alltigenom bilateral, d.v.s. svenska och finländska synpunkter gör sig hörda på ett likvärdigt sätt.

Vad kommer då kulturcentret att syssla med. Dels blir det fråga om normal kursverksamhet som förläggs till centret, men dels blir det också fråga om sk. egenverksamhet, som centret själv finansierar. För det sistnämnda ändamålet har i 1975-års finländska budget beviljats ett anslag, medan motsvarande anslag inte ännu har beviljats i Sverige. Utgångspunkten för verksamheten har dock hela tiden varit att kostnaderna för centret skall bestridas av både Sverige och Finland. Egenverksamheten kommer att inrikta sig på sektorer, som inte täcks i det normala kultursamarbete mellan länderna. Inom ramen för centrets ekonomiska resurser kommer vi t.ex. under 1975 att inbjuda en grupp av 25 svenska författare att besöka Finland. Vidare kommer vi att arrangera ett flertal kurser för Sverige-finnarna och på det sättet bidra till att fylla deras utbildningsbehov. Hanaholmen kommer också regelbundet att inbjuda riks-svenska gästföreläsare kring aktuella ämnen. Tillväxtproblematiken och kärnkraftsdebatten står i blickfånget och TV-utbytet mellan Sverige och Finland är en annan fråga som väntar på sin lösning. Dessa teman kommer att beröras i Hanaholmens programverksamhet.

En stor del av Hanaholmens verksamhet kommer att upptas av nordiska kurser som olika organisationer, myndigheter och institutioner förlägger till centret. Hanaholmen ser ut att bli ett mycket eftersökt kurscentrum då priserna är något subventionerade och läget i förhållande till huvudstaden är utmärkt. Redan den omedelbara närheten till havet lockar tydligen många kursarrangörer. När det gäller för Hanaholmen att välja och vraka bland dem som önskar förlägga någonting till Hanaholmen, följer vi den prioriteringen att bilaterala svensk-finländska arrangemang kommer i första hand. På andra plats kommer rent svenska arrangemang, som någon svensk arrangör önskar förlägga i Finland. För det tredje tar vi gärna emot nordiska arrangemang, då deltagarna i dessa åtminstone till hälften kommer från Sverige och Finland. I den mån utrymmet tillåter tar vi dessutom emot finländska kursarrangörer.

Hanaholmen kan erbjuda ett modernt kurscentrum med 65 hotellrum och en sammanlagd kapacitet på ca 110 gäster per dygn. Restaurangen rymmer 180 personer, det stora auditoriet ca 200 personer. Dessutom finns det en rad mindre föreläsningstrymmen och grupperum, en simbassäng och en hel del audiovisuell utrustning. En specialitet för Hanaholmen blir en modern simultantolksanläggning samt en filmprojektor för 35 mm:s film. Hanaholmen har dessutom ett bibliotek som skall innehålla referenslitteratur med anknytning till Sverige och Finland samt några studieceller för stipendiater.

Hanaholmens kulturcentrum är det första i sitt slag i Finland och kommer säkerligen att vara välkommet av många orsaker. Bland våra gäster kommer att finnas ett brett urval av svenskar och finländare och tack vare den simultantolkning vi kan erbjuda, kommer Hanaholmen i sitt arbete att nå grupper som traditionellt inte har kunnat delta i det svensk-finländska samarbete på grund av språksvårigheter.

Hanaholmen skall också utgöra ett brofäste i Finland för Sverige-finnarna i deras strävanden att förkovra sin kulturella standard. Men framförallt skall Hanaholmen vara en brygga mellan Sverige och Finland som skall förmedla intryck och idéer, sprida information och kunskap.

TIEDOTUKSIA

Siirtolaisuusinstituuttisäätiön valtuuskunnan vuosikokous pidetään perjantaina 25.4.1975 klo 13 Turun yliopiston yleisen historian laitoksella.

Lounas klo 12 Upseerikerholla Kaivokatu 12.

UKAN:n kokous New Yorkissa 21.-22.3. 1975

Ulkomaanlehti- ja kieliasiaien neuvottelukunnan (UKAN) järjestämä neuvottelutielaisuuden Yhdysvalloissa ja Kanadassa suomenkielisiä ja suomalaista kulttuuria yliopistotasolla opettaville henkilöille.

Suomesta kokoukseen osallistuvat UKANin puheenjohtaja prof. Pertti Virtaranta Helsingin yliopistosta, kulttuurisihteeri Raija Kallinen opetusministeriöstä sekä tiedotussihteeri Ritva-Liisa Elomaa ulkoasiainministeriöstä. Järjestelyjä hoitaa Suomen New Yorkin pääkonsulaatissa toimiva kulttuuriavustaja Tatu Tuohikorpi.
